

illū repente recupauit. **P**az post dies paucos a piscatorib' piscis captus q̄ annulū sorbuerat tyranno donatus est. **A**ccidit tandem q̄ adūsus **D**ariū p̄faz regem duxit exercitū. ⁊ q̄ **O**rtu-thes p̄fectus **D**ariū illū acie fuderit cepitq̄ ⁊ in summo megalensis montis **X**tice suspendi iussit. **E**t relictus a uibus lacerandus q̄ ubiq̄ felicitissime in terra vixerat in aere miserrime expirauit. **M**utānt oīa q̄ sunt in hoc mūdo. ⁊ nihil ē stabile. nihil firmū nihil deniq̄ tutum. **I**deo sapiens **E**cclēsiastes. iij. c. dicebat. **A**idi in omnibus vanitatem ⁊ afflictionem spūs ⁊ animi: et nihil p̄manere sub sole. **T**ertia rō q̄re in p̄nti vita nullus potest esse bt̄us d̄ mortalitatē. **O**mnes quippe ad mortē tendim' cui' man' potentissimas. nullo ingenio: nulla vi. nulla arte. nullo p̄cio euitare ualemus. **I**nstat ceruicib' n̄ris **S**i q̄s igif dixerit aliquē bt̄ū eo q̄ diuitijs affluat. statim respondebo. **N**on sic: non sic. q̄ diuites moriunt'. **S**i q̄s affirmauerit aliū esse beatum eo q̄ oibus delitijs hui' seculi p̄fruat. **A**d hoc respondebo. nequaquē sic est. q̄ post breuē hanc vitā omēs hoīes moriunt'. **S**i q̄s beatuz reputauerit eum q̄ orbi vniuerso dominaretur **C**lamabo ⁊ ego q̄ nec regna siue impia beatuz hoīez reddūt. qm̄ ⁊ p̄ncipes ⁊ reges ⁊ purpurati ⁊ impatores oēs q̄ d̄ni moriunt'. **E**t ideo cū **L**actantio ⁊cludimus dicēte. iij. li. **S**ummuz bonū qd̄ bt̄us facit non pōt esse nisi in ea religione atq̄ doctrina cui spes immortalitatē adiuncta est. **I**gif demus operā ne decipiamur t̄paliū bonozū suauitate atq̄ mundū audacē sub pedibus habeam'. eoq̄ tm̄ utamur vt sic tādē pueniamus ad fruitionem illā beatā. ad quam nos p̄ducatur **J**esus filius dei q̄ cum p̄re ⁊ spūs cto uiuit ⁊ regnat in secula seculozū. **A**men.

Sermo vigesimūsecūndus de gaudijs beatorū qui letabunt' ex visione dei et dotatione corporū atq̄ habitacione in celo empireo.

Exultabunt sancti in glia. **I**lluminati pp̄he vba sūt ista origināl'. p̄s. cxlix. **L**icet arda sit via que ducit ad vitam q̄tum est ex pte **X**tuzozū actuum. **N**ihilomin' facillima atq̄ suauif ex consideratiōe futuri p̄mij. **I**nquit enim **O**rigenes sup epl̄as **P**auli. **S**pes futurozū laboribus requiem parit. **H**inc **H**iero. **E**ustochiū **V**ginem in epl̄a ad eandem cōmonet. vt allicientes blandicias seculi ad q̄ mens humana cōiter inclinā p̄disi recordatōe cōculcet. **A**it ergo. **Q**uoties te vana seculi delectat ambitio. **Q**uotiens ibi videris aliqd̄ gloriozum. ad paradisiū

mente trāsgredere. ⁊ esse incipe quo futura es. **E**gredere q̄so paulisp̄ de carcere corporis tui: et p̄sentis laboris mercedem añ oculos depinge. quā oculus nō vidit ⁊ auris nō audiuit. nec in cor hoīs ascendit. **H**ille. **I**dcirco vt in via d̄ni expeditius fortiusq̄ b̄n viuendo ambulem'. de creui in p̄senti f̄mone de gaudio bt̄oz. **X**ba facere. **Q**u' vtiq̄ q̄ sit immēsum ostendem'. **M**axi me p̄pter tria.

Primo p̄pter dei visionem.

Secundo p̄pter corporis dotationē.

Tertio p̄pter loci habitatiōez.

Qualiter pōt videre essentiam diuinam hō vel angelus. et quō nō omēs vident illā equaliter et quanta sit in illa visione iocunditas et delectatio.

Capitulum. i.

Primo ostendamus q̄ sit copiosum gaudiū bt̄oz p̄pter dei visionem. de qua tria sunt consideranda.

Primum dicit' possibilitas.

Secundū inequalitas.

Tertium iocunditas.

Primū considerādū d̄r possibilitas. **U**bi inuestigandū est. vtrū possit q̄s hō vel angel' videre deū in sui essentia siue facie ad faciē. **E**t p̄ pte vera ⁊ affirmatiua dicimus q̄ sic. **N**am vt dicunt doctores in. iij. di. xlix. **E**t ē de h̄ glosa sup illud p̄sal. **O**stendā illi salutare meū. **T**ota merces est visio. ⁊ ad hoc facit auctoritas apli qui. j. ad **C**horin. xiiij. c. ait. **V**idemus nūc per speculū in enigmatē: tunc autē facie ad facies. **E**t iterū ibi. **N**unc cognosco ex pte. tūc cognoscaz sicut et cognitus sum. **E**t x̄ps **M**at. v. ait. **B**eati mūdo corde: qm̄ ipi deū videbunt. **E**t mat. xxviiij. c. **A**ngeli eozū semp vident faciem p̄ris mei q̄ est in celis. **S**ed nonnulli arguūt p̄tendētes p̄bare q̄ nulla creatura pōt videre diuinaz essentiam. **E**t hoc triplicif. **P**rimo auctoritate **S**ecūdo rōe. **T**ertio exemplo. **P**rimo probāt auctoritate. **P**az scribit' **J**oh. j. c. **D**eum nemo vidit vnq̄. **Q**ue vba sic p̄seq̄t **A**ug'. ad paulam de videndo deū. qm̄ sicut natura incorruptibilis ita ⁊ natura inuisibilis. **E**t **C**hrys'. super **J**ohem exponens dictuz p̄allegatū inquit **I**dsipm̄ qd̄ deus est nō solum p̄phete: s̄ nec angeli viderūt nec archangeli. **Q**uod em̄ creabil' nature est qualif' videre poterit qd̄ increabile ē **E**t **A**pl'us. j. ad **T**himo. vlti. ca. dicit de deo. **S**olus habet immortalitatē: ⁊ lucē habitat inaccessibilē: quam nullus vnq̄ videre potuit: s̄ neq̄ pōt. **E**t **D**ionysius lib. de mystica theolo

gia ait. **D**eus inuisibilis est et incognoscibilis omnem sensum superans et omnem intellectum. **S**ecundo arguitur ratio. **N**am cognoscens ad cognitum oportet esse proportionem. cum cognitum sit perfectio cognoscens. **S**ed nulla est proportio creature ad creatorem. quia in infinitum distant. ergo nulla creatura potest videre diuinam essentiam. **T**ertio istud videtur posse probari exemplo. **N**am **E**xo. xxxiiij. ca. habetur. **Q**ualiter dum loqueretur de Moyse cui apparebat in signis vel subiecta creatura **M**oyse dixit. **O**stende mihi gloriam tuam. id est secundum **N**ico. delira. **O**stende mihi teipsum sicut videris in gloria. **E**t dominus respondit ei. **N**on poteris videre faciem meam. **N**on videbit me homo et uict. **E**t infra. **P**osteriora mea uidebis. faciem autem meam videre non poteris. **P**ro solutione predictorum et intelligentia veritatis notare debemus tres catholicas propositiones sequentes **A**lexandrum de ales in primo volumine summe. **E**t **B**onaventuram in suo. f. di. iij. **E**t **T**ho. f. pte. q. xij. **P**rima veritas. **E**x essentia dei uideri non potest oculis corporalibus. quia deus incorporeus est uidentem sensu nec imaginatione uideri potest: sed solo intellectu. **E**t si diceretur quod deus potest uideri ab homine uisione imaginaria. quia dicitur **E**sa. vi. ca. **U**idi dominum sedentem super solum excelsus et eleuatum. ut uisio imaginaria a sensu originem habet. quia fantasia est motus factus a sensu secundum actum. ut dicitur. iij. de anima. ergo deus sensibiliter uisione uideri potest. **R**espondet **T**ho. quod in uisione imaginaria non uidetur ipsa dei essentia: sed aliqua forma in imaginatione formata representans deum secundum aliquem modum similitudinis. put in scriptura diuina per res sensibiles metaphorice describuntur. **S**ecunda propositio quod nullus homo vel angelus potest uideri diuinam essentiam uisione intellectuali propria uisus nature. **R**atio est secundum **T**ho. in. iij. summe contra gentiles. quia quod est superioris nature proprium non potest consequi natura inferior: nisi per actionem superioris nature cuius est proprium. **S**icut aqua non potest esse calida nisi per actionem ignis. **U**ideri autem deum per ipsam diuinam essentiam est proprium nature diuine. **O**perari enim secundum propriam formam est proprium cuiuslibet operantis. nulla ergo intellectualis substantia potest uideri deum uel diuinam essentiam nisi de hoc faciente. **E**t hoc est quod dicitur ad **R**omanos. vi. c. **G**ratia dei uita eterna. quia uideri diuinam essentiam conuenit intellectui creato per gratiam non per naturam. **T**ertia propositio. **E**x uidentes per essentiam deum licet apprehendant essentiam diuinam. non tamen illam comprehendunt. uident namque essentiam diuinam infinitam. sed modo finito. nam illud comprehenditur dicitur quod perfecte cognoscitur. perfecte autem cognoscitur

quod tamen cognoscitur quantum cognoscibile est. **U**nde si illud quod est cognoscibile per scientiam demonstratiuam opinione teneatur. ex aliqua ratione probabiliter concepta non comprehenditur. puta si hoc quod est triangulum habere tres angulos equales duobus rectis aliis per demonstrationem cognoscatur comprehenditur illud. **S**i vero alius opinionem eius accipiat per hoc quod a sapientibus et philosophis ita dicitur non comprehenditur ipsum. quia non pertinet ad illum perfectum modum cognitionis quo cognoscibile est. **N**ullus autem intellectus creatus pertingere potest ad illum perfectum modum cognitionis diuine essentie quo cognoscibilis est. **Q**uia cum essentia diuina sit infinita infinite cognoscibilis est. et intellectus creatus non potest illam infinite cognoscere. **I**n tamen enim aliquis intellectus creatus diuinam essentiam perfectius uel minus perfecte cognoscit in quantum maiori uel minori lumine glorie perfunditur. **C**um ergo lumen glorie in quocumque intellectu creato receptum non possit esse infinitum. **I**mpossibile est quod aliquis intellectus creatus deum infinite cognoscatur. **P**robantur ista per **A**ugustinum qui in libro de cognitione uere uite ait. **D**eus est spiritus incomprehensibilis. **E**t in. xij. libro de ciuitate dei. ca. xvij. inquit. **Q**uicquid scientia comprehendit scientis apprehensione finit. **E**t idem ad paulum de uidentem deum. **A**liud est uideri. **A**liud totum uidentem comprehendere. uidentem quod necessarium presens sentit. **C**omprehendit quod ita uidentem: ut eius nihil lateat: cuius fines conspici possunt. **U**n cum deus sit infinitus: nulli creature est comprehendibilis. **Q**uis igitur non admiretur pariter et collaudet infinitam celsitudinem summi dei: quem licet tot milia milium angelorum et hominum clare uideant et intelligant summe bonum. summe felicem. summe gloriosum. summe sapientem. summe pulchrum. summe delectabilem. summe desiderabilem. summe potentem. summe iustum. summe clementem. summe dominantem. summe regnantem. et similia. **T**amen in his excedit adhuc incomprehensibilem cognitionem illorum. **S**oluenda ergo iam sunt obiecta. **E**t ad auctoritates atque exemplum dicimus. **Q**uia deus in sui essentia uideri non potest uisione corporali. neque propria uisus nature. uisione intellectuali. **S**ed tali uisione uideri potest cum adiutorio ipsius dei illuminantis et eleuantis intellectum creatum ad suam beatam uisionem. **N**ec sic etiam uideri potest a creatura uisione comprehensionis. ut iam est predictum. **A**d rationem quae in scripturis adducta fuit respondet **T**ho. quod proportio dicitur dupliciter. **U**no modo certa habitudo unius quantitatis ad alteram. **A**lio modo quolibet habitu unius ad alterum hoc modo secundo potest esse proportio creature in deum in quantum se habet ad ipsum ut effectus ad causam aut potentia ad actum. **E**t secundum hoc intellectus proportionatus esse potest ad

cognoscendū deuz. **E**t vt clarius loquar. **A**lia est pportio fm q̄tatem. vtputa est proportio aque in duabus vasis eiusdem p̄tinentie: et sic nō est pportio inter deū ⁊ creaturā. **E**st alia pportio fm quandam attingentiā siue ordis conuenientiā. ⁊ sic est pportio inter guttulā aque ⁊ aquā oceani: etiam si esset infinita. hoc mō ē pportio inter intellectū creatū angeli vel hoīs et ipm deū. **E**x quo **A**ug^o. dicit li. xiiij. de tri. **E**o aīma imago dei est quo eius capax est: ⁊ participes esse potest. **S**cōm p̄siderādū de btā visionē dei d̄z inequalitas. licet em̄ tot milia milium angeloz ⁊ hoīm videant essentiam dei. tñ non omnes equaliter vident. **U**nde saluator n̄r **J**ohā. xiiij. c. dixit. **I**n domo p̄ris mei mānsiones multe sunt. vbi glo. i. diuersa premia meritorū. **H**ec autem inequalitas fm **T**ho. vbi. s̄. erit p hoc q̄ intellectus vnus habebit maiorē virtutem seu facultatem ad videndū deū q̄ ali^o. **F**acultas v̄o videndi deū vt dictum est nō competit intellectui creato fm suā nām: s̄ p lumen gl̄e qd̄ intellectum in q̄dam dei formitate cōstituit. **U**nde intellectus plus p̄cipans de lumine gl̄e p̄fectius deuz videbit. **P**lus autē p̄cipabit de lumine gl̄e q̄ plus h̄z de caritate. **Q**uia vbi est maior charitas ibi est maius desiderū. ⁊ de desiderū quodāmodo facit desiderantē ap̄tum et paratū ad susceptionem desiderati. **U**nde qui plus habet de charitate p̄fectius eum videt: et cū maiori b̄titudine. **S**i v̄o aliq̄s obstarēt ex v̄bo **J**ohānis. qui p̄ma canonica. c. iij. ait. **V**idebimus eū sicuti est. sed ip̄e v̄no modo est. q̄ v̄no mō videbit̄ ab omnibus. ⁊ sic non p̄fectius ab v̄no q̄ ab alio. **R**ndere possumus fm **T**ho. q̄ cum dicim^o. videbim^o eum sicuti est. aduerbiū determinat modū visionis ex p̄terei vise. vt sit sc̄sus. **V**idebimus eū ita esse sicuti est. q̄ ipsuz esse eius videbimus qd̄ est eius essentia. **N**on autē determinat modū visionis ex parte vidētis. vt sit sensus q̄ ita erit p̄fectus modus vidēdi sicut est in deo p̄fectus modus essendi. **Q**uare diuersitas illa videndi non erit ex parte obiecti. q̄ idem obiectum omnibus p̄sentabit̄. s̄. dei essentia. **S**ed erit p̄ diuersam facultatem intellectus nō naturalem: sed gl̄iosam. **T**ertuz considerandū de visione dei dicitur iocūditas. **E**rit vnicuiq̄ videnti deum tanta iocūditas ⁊ plena leticia vt in illa omne hoīs desiderium quiescat nihilq̄ amplius appetat. **R**atio est fm **R**iccardū in. iij. di. xlix. q̄ vnusquisq̄ naturaliter appetit suam p̄fectionem. **S**ecūdarā vero humani intellectus p̄fectio cōsistit in p̄fectiōe sui actus qui est intelligere. **N**unq̄ autē actus intelligendi est p̄fectus: nisi sit respectu nobilissimi intelligibilis ⁊ nobilissimo modo intelligē

di. **N**obilissimū intelligibile est deus. nobilissimus modus intelligendi est intelligere ipsuz in sui substantia. **E**x quo tam amabilis tamq̄ gr̄atissima est visio illa: q̄ si quis p̄poneret alicui beato. vellet ne p̄ milia milium annozū esse in h̄ mundo absq̄ hoc q̄ videret deū. haberetq̄ omnes diuitias. omēs thesauros. omēs pecunias omnes p̄ciosos lapides. omnia localia. omia regna mundi. omnia delicata cibaria. omnem virorum clarissimozū famam ⁊ gl̄oriā. ac desiderabilia queq̄ que in hoc seculo possunt esse. statim clamaret. **D**iscede a me ⁊ sine me esse in delictis visionis dei que sola incorporealiter excedit quelibet temporalia bona. quelibet temporalia gaudia. quālibet p̄hoz scie. tiā. quālibet regū ⁊ impatorum p̄minentia. **H**inc **A**ug^o. lib. iij. de libero arbitrio ait. **T**anta est illa pulchritudo iusticia ⁊ incōmutabilis lucis eterne q̄ si nō liceret in eo morari plusq̄ vnus diei ho. a. propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni circūfluentia bonoz temporalū recte meritoq̄ contemnerent̄. **E**t li. x. de ciui. dei. c. xv. inquit. **I**lla nanq̄ beata visio dei tan. e pulchritudinis visio est ⁊ tanto amore dignissima vt si ne hac quibuslibet alijs bonis p̄ditū ⁊ abundantem non dubitem p̄tinus infelicissimuz dicere. **E**t **A**postolus. j. ad **C**horin. c. ij. **O**culus non vidit ⁊ auris non audiuit. nec in cor hominis ascendit: que p̄parauit de^o his qui d̄ligūt illum. **C**uz autem experiemur ea admirabimur ⁊ letabimur scientes multo vberiozem esse felicitatem ip̄am sanctorū q̄ rumor qui insonat n̄ris auribus in hac vita. **S**icut factum legit^o de regina **S**abba: que venit a finibus terre ad **S**alomonem audita fama ip̄ius vt d̄z. iij. **R**e. x. c. **H**ec cum considerasset sapientiā **S**alomonis: vidissetq̄ domū quaz edificauerat: ⁊ cibos mēse eius. ⁊ habitacula fuozū ⁊ ordinem ministratium vestesq̄ corū ⁊ p̄ncernas ⁊ holocausta q̄ offerebat in domo domi. non habebat vltra sp̄ritum. **D**ixitq̄ ad regem. **V**erus est fmo quez audiui in terra mea sup̄ fmonibus tuis ⁊ super sapientia: ⁊ nō credebam narrantibus mihi donec ip̄a veni ⁊ vidi oculis meis ⁊ pb̄aui q̄ media ps mihi nunciata non fuerit. **M**aior est sapientia tua ⁊ opera tua q̄ rumor quez audiui. **B**eati viri tui ⁊ beati fui tui q̄ hic stant coram te sp̄ ⁊ audiūt sapiam tuam. **O**igif p̄clarum illum diem cū aīma n̄ra ad visionem illā diuinā attinget. **C**ōperiet p̄fecto tñ esse illius visiois delectationē q̄ merito dicere poterit. **O** deus dulcissime beati q̄ te querūt. beati q̄ te habent. beati q̄ te vident. beati q̄ habitant in domo tua. beati deniq̄ q̄ mundo sp̄reto te verū ⁊ summuz bonum desiderāt.

De origine dotium corporum beatorum
et de numero atque conditione illarum.

Capitulum II.

Secundo ostendemus

quod sit copiosum et immensum gaudium
beatorum propter corporum dotationem, de quibus
dotibus tria consideremus.

Primo originem.

Secundo distinctionem.

Tertio conditionem.

Primo consideremus originem. Unde dicitur in
epistola ad Diostorium. **T**am potentem fecit deus ani-
mam ut ex eius plenissima beatitudine quae in fine tem-
porum factis permittitur redundet in inferiorem natu-
ram quae est corpus non beatitudo quae fruenter et intelligenter
est propria: sed plenitudo sanitatis et incorrupti-
onis vigor. Unde dicitur Bonaventura in suo .iiii. di.
xliv. ita posuit. **Q**uestio est loqui de dotibus corporis in
quibus eius glorificatio consistit: vel quantum ad dis-
positionem vel quantum ad summationem. Si quantum
ad dispositionem sic dicuntur dispositiones quae sunt
qualitates absolute ipsius corporis quae sibi dantur
a deo in eius reformatione. Si quantum ad sum-
mationem sic dico quod sunt a gloria anime sive ab ani-
ma gloriosa. Unde sicut in presenti anima in corpore in-
fluit et per illam influentiam corpus est coloratius
durabilius et agilius quam cum anima se-
parat. Sicut dico in proposito suo modo quod anima glo-
riosa influens in suum corpus omnes dotes istas
ad quas dispositionem habebat per sui reforma-
tionem perficit et summam. **S**ecundo consideremus
de dotibus beatorum corporum distinctionem. Distinguan-
tur enim a sanctis quatuor dotes ipsius corporum glorio-
sum perficientes: videlicet impassibilitas, claritas, sub-
tilitas et agilitas. Ratio autem huius numeri et suffi-
cientie assignatur a Bonaventura quod corpus nostrum est com-
positum ex quatuor elementis. et quod elementa sunt imp-
fecta. quod duplicem habet ab eis defectibilitatem. Ab
aque quod est elementum humidum et passibile habet passibili-
tatem et corruptibilitatem. Unde humidum aqueum corpus cor-
rumpitur. **A**er quod est elementum opacum habet obscurita-
tem. Ab igne aialitate quod calor consumit continue.
ideo continue indiget ciborum alimonia. **A**b aere habet in-
firmitatem. **A**er enim facile immutatur et cedit cuiuslibet
impellenti. **Q**uia ergo quatuor isti defectus debent per bona

opposita remoueri. **A**d hoc quod corpus sit perfectum per
fectionem completa. **I**tem quatuor sunt dotes per corrup-
tionem et passionem incorruptibilitas vel impas-
sibilitas. **C**ontra obscuritatem claritas. **C**ontra aia-
litem subtilitas. **C**ontra infirmitatem virtus sive pe-
netrabilitas. **H**inc apostolus. I. ad Corinthios. xxv. ca.
ait. **S**eminaf in corruptioe surget in incorruptioe
Ecce impassibilitas. seminaf in ignobilitate. sur-
get in gloria. **E**cce claritas. seminaf in infirmitate
surget in virtute. **E**cce subtilitas. seminaf anima-
le surget spirituale. **E**cce agilitas. **E**t Augustinus. li. xxii
de ciui. dei inquit. **A**biiciet a corporibus nostris
omnis deformitas. omnis tarditas. omnis infirmitas.
omnis corruptio. omnis deformitas per claritatem.
omnis tarditas per agilitatem. omnis infirmitas per spua-
litem. omnis corruptio per impassibilitatem. videtur
itaque sufficiens ista dotium enumeratio. **N**am do-
tes corporis dicuntur non omnes qualitates: sed qua-
litates nobiles et principales de nouo super addi-
te nature. **E**t quod de nouo super addite debent acci-
pi secundum naturales defectus. et hi secundum causas prin-
cipales qui sunt quattuor elementa. **T**ertio
consideremus de dotibus corporum beatorum co-
ditionem. **P**rima dos est impassibilitas. **E**rit
enim corpora illa incorruptibilia et impassibilia
Sed huius impassibilitatis causam diuersimodo
de plerisque ponunt. **D**icunt ergo quodam quod elemen-
ta erunt in corpore glorioso secundum substantiam non
secundum qualitates. **E**t ideo quod substantiam nihil est co-
trarium. sed ubi nulla est contrarietas nulla est pu-
gna nec dissolutio. ex consequenti corpora illa
erunt incorruptibilia et impassibilia. sed hoc sta-
re non potest. ut dicit Bonaventura quod a corpo-
ribus gloriosis ut refert Augustinus. vitia detrahun-
tur natura suabitur. **S**ed qualitates elementa-
res sunt eis naturales. ergo manebunt. **S**i dicas
quod manent secundum essentiam non secundum actum. **C**ontra quod
vnumquodque nobilius est quam est coniunctum
actui quam non. **A**lij dicunt quod corpora beata erunt
impassibilia per hoc quod cessabit motus celi quod cessat
nihil potest moueri. **S**ed articulus iste excō-
municatus est. **N**am secundum Augustinum si cessaret
mors celi adhuc rota figuli posset moueri. **L**an-
dulfus suo quarto asserit quod causa impassibilita-
tis corporum beatorum est ex hoc quod voluntas diuina
non coagit cuiusque cause scilicet corrupti. **C**essante
enim prima causa ab actioe cessabit causa sua scilicet. **I**tem
nulla causa scilicet potest corrumpere corpora beata. quia
deus non coaget illi sicut corpora trium puerorum
erant impassibilia ab igne. quod deus non coage-
bat igni ad comburendum eos. licet coageret ei
ad talia combustibilia. **S**i obijcias per ista. quod tunc
impassibilitas non esset dos. quod nihil poneret in cor-
pore dotato nisi per uationem actionis diuine. **E**t
secundo quod eodem modo erunt impassibilia corpora

damnatorum quia deus non coaget igni ut corrum-
pat ea. **R**ndet **L**andulfus quod non oportet quod dos
sit in dotato. Nam dos non est in sponsa que dotata:
sed sufficit quod ex dote aliquid fiat circa personam dota-
tam. et sic est in proposito. Vel dicere possumus
quod impassibilitas est quedam privatio possibilitatis seu
potentie recipientis passionem. et ista privatio est in
corpore dotato. scilicet corpore beato: sed est a voluntate di-
uina. de corporibus vero damnatis dicit **L**andul-
fus quod non habebunt dotem impassibilitatis. tum
quia fortissime patienter ab igne. tum quia non datur eis
pro meritis quod non corrumpantur ab igne: sed ut continue
crucientur. **R**iccardus vero in suo. iij. vbi. s. re-
fert quod in impassibilitate est considerare et illud quod
ponit et illud quod excludit. Quavis enim significetur
negatio modo. in res per eam significata non est
privatio: sed habitus. Est enim qualitas in corpore ex re-
dundantia beatitudinis anime causata. corpus phi-
bens ab omni passione corruptioni. **O**mnis-
sis itaque doctorum opinionibus variis de causa impass-
ibilitatis illorum corporum glorificationem firmiter et in-
dubitanter tenere debemus: quod perfecta corpora nec
patienter nec poterunt pati nec ab interiori nec ab
exteriori. non a frigore non a calore. non a fame. non
a siti. non ab egritudinibus et huiusmodi quibus mole-
stamur in presenti vita quotidie. **I**deo **A**pocalip.
xxj. c. scribitur. Absterget deus omnem lachrymam
ab oculis eorum et mors ultra non erit neque luctus
neque clamor. **E**rit itaque ibi sanitas sine infirmitate.
iuventus sine senectute. vita sine morte. **S**e-
cunda dos corporum beatorum dicitur claritas. de hac scri-
bitur **S**ap. iij. ca. Fulgebunt iusti. et **M**ar. xij.
ca. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum.
Sunt nihilominus in hac parte tres theologorum pro-
positiones attendende. **P**rima est domini **B**onaventure
et **L**andulfi. qui dicunt quod corpora beatorum erunt
luminosa et colorata. **C**olorata quidem propter na-
turam quatuor elementorum et eorum qualitates ex quibus
constabit corpus humanum. **S**ed luminoso
ratione luminis supradicti. nam et noctiluca de-
die apparet colorata. de nocte lucida. **S**icut car-
bo pro sui naturam alicuius coloris est: igne autem
adveniente efficitur luminosus. et tamen nihilomi-
nus est coloratus. quia est ibi lux materie terrestris
incorporata. **S**ic corpus resurgens pro naturam
suam habebit colorem et claritas luminis super-
induet ipsum sicut ignis carbonem. **S**ecunda pro-
positio est Riccardum quod lux elementaris et lux
corporis glorificati non sunt eiusdem speciei: sed
lux est quasi quedam imitatio illius sicut lux spiri-
talis anime non est eiusdem speciei cum spiritali luce glorie.
sed est quedam imitatio illius. **S**icut lux solaris eius-
dem speciei non est cum luce corporis glorificati
sed una est quedam similitudo seu imitatio alte-
rius. **E**t licet dicatur **M**atth. xvij. c. de christo

Resplenduit facies eius sicut sol. tamen glossa
ibi dicit plus certe quam sol: sed non habuit exemplum
maius cui comparet. **T**ertia propositio est quod lux
corporis christi eiusdem speciei est cum luce que post
resurrectionem erat in aliis corporibus glorifi-
catis. **I**deo **A**pulus dixit. Reformabit corpus
humilitatis nostre configuratum corpori clarita-
tis sue. **T**amen erit differentia inter lucem cor-
poris christi et lucem aliorum. **E**t inter se etiam diffe-
rentur lux unius corporis gloriosi a luce alterius
secundum magis et minus. quod notavit apostolus dicens
secundum ad **C**horin. xv. c. **A**lia est claritas solis. **A**lia
claritas lune. **A**lia claritas stellarum. **S**tella enim
differt a stella in claritate. sic et resurrectio mor-
tuum. **N**am sicut dicit magister sententiarum in littera. **C**la-
ritas corporum est differens secundum differentiam glorie
animarum. quia ex claritate beatitudinis anime cla-
ritas redundabit in corpus. **U**nde secundum proportionem
qua beatitudo anime christi excedit beatitudinem cuius-
libet alterius anime. sic lux corporis christi excedit lu-
men futurorum in quocumque alio corpore. **T**ertia
dos corporum beatorum erit subtilitas. vbi dicit **R**ic-
cardus de media villa ex mente philisophi. **Q**uia tri-
plici de causa est penetrativa. **A**ut propter quantitatis
parvitate. maxime secundum latitudinem et profundum. **U**nde
acus quavis longa penetrativa est. **A**ut propter rari-
tatem. et sic aer est penetrativus. **A**ut propter ac-
tione virtutis magnitudinem. **E**t sic vinum est penetra-
tius multo magis quam simplex aqua quibuslibet
tenuis. **Q**uapropter aqua cum modico vino bi-
bita magis refrigerat sanum quam si per se bibatur. quia vi-
num facit eam ad loca corporis penetrare. secundum pro-
prietatem eam penetrandi non attendit. **S**ubtilitas cor-
porum beatorum quia in debita quantitate resurgent.
Recetiam secundum causam secundam. quia tota materia que est
necessaria ad essentiam eorum resurget in eis. **U**nde
quidam erraverunt dicentes quod corpora glossa erunt tra-
nsparentia aere vel vento. quem errorem ut ponit **G**re-
gorius in moralibus tenuit **E**uticius constanti-
nopolitane urbis episcopus. **I**gitur subtilitas illorum
corporum erit secundum tertiam causam. pro virtute namque bea-
titudinis anime erit in beatis corporibus tanta ma-
gnitudo virtutis active quod per eam multo efficacius
poterunt penetrare quam ignis vel aer. **U**nde **A**nselmus in
libro de similitudinibus in principio et medio de
quolibet beato dicit quod instanti erit fortis ut etiam
am si velit terram commovere possit. **Q**uarta dos
corporum beatorum erit agilitas. de qua **S**ap. iij. c. scri-
bitur. **T**amquam scintille in arundinetis discurrunt. scilicet
beati volabunt et non deficient. **A**d quod intelligendum
dicit **L**andulfus quod tria concurrunt ad agilitatem
Primum est potentia anime motiva. **D**uplex enim mo-
tus est in homine. **U**nus qui est secundum elementum
predominans quo movetur deorsum. et iste mo-
tus non inest sibi per animam. **A**lius est motus

pgressiuus cuius pncipiū est anima: q̄ mot⁹ tri-
 pliciter differūt. Primo qz vnus est ab anima
 scz pgressiuus. Ali⁹ aut nō. Scdo qz mot⁹ pri-
 mus est ad vnū tm̄ eo q̄ sequit̄ q̄uitatem. scds
 pōt esse ad diuersa fm̄ diuisam apprehensionem
 sensus quā sequit̄ aia. Tertio qz in pmo motu
 grauitas q̄ est pncipiū eius nō pōt desistere: s̄ i
 secūdo motu pōt aia desistere. hz nihilominus
 aima potentiā non solū ad motū pgressiuuz or-
 ganice: s̄ ad mouendū corpus nō organice. Di-
 citur aut aima mouere organice qm̄ mouet vnā
 ptem mediante alia. sicut mouendo cor mouet
 alia membra. 7 sic fit motus pgressiuus. Mo-
 uet em̄ immediate vnā ptez. mediāte illa mo-
 uet aliam. 7 sic mouet totus hō successiue. Di-
 citur em̄ mouere non organice mouendo to-
 tum siml. Et sic aia beata poterit corpus subito
 mouere: licet non in instanti de loco ad locum.
 Secūdu qd̄ occurrit ad agilitatē erit multipli-
 catio spiritū purissimoꝝ. tum qz spūs vitales
 erunt purissimi 7 vigorosissimi. tum qz corpus
 replebit̄ aliquo purissimo elemēto. s̄ purissimo
 aere vt nō sit vacuum: qz non erunt tunc feces.
 Tertiu qd̄ cōcurrit ad agilitatem erit remotio
 omis dispositionis q̄ est in neruis 7 in corpe: et
 ois ponderositas que non est de essentia nature
 Et sic aia poterit mouere facili⁹ tale corp⁹ vel
 motu pgressiuo vel totum simul. Si dicas quō
 stabunt corpa in celo empyreo? Rñdeo qz am-
 bulabūt 7 mouebuntur sbito p libito. si qm̄ sta-
 bunt credif qz stabūt erecta. licet em̄ corpe in-
 q̄tum corpus est magis comperat sedere vel ia-
 cere. Tñ inq̄tum est instrumentū aime magis
 cōpetit sibi stare ppter pncipatōez ad operan-
 dum. Unde Stephanus vidit Jesum stantem
 a dextris dei. Actū. viij. c.

Ingens erit leticia beatorū ex eo
 q̄ habitabūt in celo empyreo. Ca. iii.

Tertio ostēdim⁹

q̄ sit copiosum gaudiū beatorū p-
 pter loci habitatōez. qz habitabūt in
 celo. vbi tria dubia merito declaremus.

Primū vtrū scriptura sacra celi pductionez
 recte denūciat.

Secūdu vtrū celum sit vnū vel plures.

Tertiu vtrū celū sit locus beatorū.

Ad p̄mū dubiū orit̄ ambiguitas et quidē nō
 parua. quoniā Gen. j. ca. scribit̄. In principio
 creauit deus celum et terram. vbi asserit sc̄ptu-
 ra celum p̄ma die creatum. Deinde sequit̄. No-
 cauit deus firmamentū celum: quod confirmat
 secūda die factum. Ad hoc respondet Tho. j.
 pte. q. lx viij. p̄mo fm̄ Chryf. q̄ asserit qz moy-
 ses summarie dixit qd̄ deus fecit p̄mittens. In

pncipio creauit deus 7c. postea p ptes explica-
 uit. sicut si q̄s dicat. hic artifex fecit hāc domū.
 7 postea s̄bdaf. p̄mo fecit fundamēta. scdo ere-
 xit parietes. tertio supposuit tectum. Et sic non
 oportet nos aliud celū intelligere cū d̄r. In p̄n-
 cipio creauit deus celū 7 terrā. Et cū d̄r qz sc̄da
 die factum est firmamentū. Secūdo potest dici
 aliud esse celū qd̄ legit̄ in pncipio creatum 7 qd̄
 legit̄ sc̄da die factū. 7 hoc diuersimode. Nā fm̄
 Augl. Celum qd̄ legit̄ p̄ma die factum est na-
 tura spūalis informis. Celū aut qd̄ legitur sc̄da
 die factū est celū corporeū. fm̄ vō Bedaz 7 Se-
 rabiū. Celum qd̄ legit̄ p̄ma die factū est celum
 empyreū. Firmamentū vō qd̄ legit̄ sc̄da die fa-
 ctum est celum sidereū. Damascenus vō dicit
 qz celū p̄ma die factum est quoddā celū spericū
 sine stellis. de quo p̄bi loquunt̄ dicentes ip̄um
 esse nonam speram et p̄mum mobile qd̄ mouet̄
 motu diurno. Per firmamentū vō factuz sc̄da
 die intelligit̄ celum sidereū. Secūdu dubiū
 fuit vtrum celum sit vnū vel plures. Et qz sit
 vnū p̄bari posset qz dicit̄ celum in singulari
 Gen. j. c. vbi supra. Sed hec obiectio debilis ē
 qm̄ scriptura sepius celos nomiat in plali. Vñ
 Deutero. xxxiij. c. Audite celi que loquar. Et
 secūdi Regū. xxij. c. Inclinauit celos 7 descen-
 dit. Et Job. xv. c. Celi non sunt mundi in p̄spe-
 ctu eius. Et psal. ij. Qui habitat in celis iride-
 bit eos. Et psal. xxxij. Verbo domini celi firma-
 ti sunt. Et psal. xlix. Annunciabūt celi iusticiaz
 eius. Et ps. lxxx viij. Tui sunt celi 7 tua ē t̄ra.
 Et Sap. ix. Que i celis sunt quis inuestigabit.
 Et Esaie. xlv. Rorate celi desup. Et Ezech. j.
 Aperti sunt celi 7 vidi visiones. Et ad Hebre.
 p̄mo. Opera manū tuarū sunt celi. Respōdet
 Tho. j. pte vbi supra. Qz circa hoc videt̄ esse
 qdam diuersitas inter Basilium 7 Chryf. Cri-
 sostomus em̄ dicit non esse nisi vnū celū. Et qz
 pluralit̄ dicit̄ celi celozum hoc est ppter pprie-
 tatem lingue hebrece in qua consuetum est vt ce-
 lum solū pluralit̄ significet. Sicut sunt mlt̄a eti-
 am noia in latino que singulari carēt. Basilius
 aut 7 Damascen⁹ dicūt plures esse celos. Sed
 h diuersitas magis est in voce q̄ in re. Nā Cri-
 sosto. vnū celū noiat totū corpus qd̄ est supra
 terram 7 aquā. nam etiā aues q̄ volāt in aere di-
 cūtur ppter hoc volucres celi. Sz qz i isto cor-
 pore sunt mlt̄e distinctiones ppter hoc Basili⁹
 ponit plures celos. Ad distinctiōez ḡ celoz sci-
 endam considerandū est qz celum tripliciter di-
 citur in scripturis. Quāqz enim dicit̄ ppe 7 nālī-
 ter. 7 sic d̄r celū corpus aliqd̄ s̄blime 7 lumino-
 sum actu vel potentia 7 incorruptibile p natu-
 ram. Et fm̄ hoc ponunt̄ tres celi. Primum to-
 taliter lucidum quod vocāt empireum. Secun-

dum totaliter dyafanū quod vocant celū aque
um vel cristallinum. Tertium partim dyafanū
et partim lucidum actu quod vocant celum si-
dereum. Et diuidit in octo speras. s. speras stel-
larum fixarum et septem speras planetarū que
pnt dici octo celi. Secūdo dicitur celum p participati-
onem alicuius proprietatis celestis corporis. s.
sublimitatis et luminositatis actu vel potentia.
Et sic totū istud spaciū qd est ab aquis vsq; ad
orbem lune. Damascenus ponit vñū celū no-
minans illud aereū. et sic fm eum sunt tres celi
aereū. sidereū. et aliud supius de quo itelligit q
apls legif rapt' vsq; ad tertiu celū. Sz qz istud
spaciū cōtinet duo elemēta ignis et aeris: et i ytro
qz eoz vocat inferior et superior regio. Iō istud
celum Rabanus distinxit in quatuor. supmaz
regionem ignis noians celū igneū. Inferiorem
no regionem celum olimpiū ab altitudine cuius-
dam montis qui vocat olimpus. Supmaz vo
regionem aeris vocauit celū ethereū ppter in-
flāmatonem. Inferiōrē vo regionē celū aereū
Et sic cū isti qtuor celi trib' supiorib' cōnume-
rāt sūt in vniuerso fm Rabanū. septē celi cor-
porci. Tertio dicitur celū methaphorice. et sic qñq;
ipsa sancta trinitas dicitur celū ppter eius spūalem
sublimitatē et lucē. Quōq; etiā spūalia bona in q
bus est sanctorū remuneratio ppter eoz emi-
nentiam celi nomināt. Quōq; vo tria genera su-
pernaturaliū visionū. s. corporalis. imaginariē. et i-
tellectualis tres celi nomināt. de quibus expo-
nit Aug' q paulus est raptus vsq; ad tertium
celū. Tertiu dubiū fuit ytrū celū sit loc' bea-
torū. Et q sic patet ex testimonio scripturarum
Inquit enim saluator n'r Matth. v. ca. Beati
paupes spū qñ ipsozū est regnū celozū. Et. vj.
ca. Merces v'ra copiosa est i celis. Et. xxij. c.
Erunt sicut angeli dei in celo. Et paul' actuz
xiiij. ca. Oportet nos p multas tribulatiōes in-
trare in regnū celozū. et Petrus. j. epla. c. ij. Be-
nedictus deus et p'r dñi n'ri iesu xp'i qui regene-
rauit nos in spem viuam. p resurrectionē iesu
xp'i filij sui et dñi n'ri in hereditatē incorruptibi-
lez et incontaminatā in celis. Et etiā ecclesia cā-
tat. Gaudent in celis anime sanctorū qui cristi
vestigia sunt secuti. Et iterum in officio vnius
martyris. Iste est qui cōtempnit vitam mundi
et peruenit ad celestia regna. Et Macrobius
sup somnium Scipionis. Sic habeto omnibus
qui patriam fuauerint iuuerint auxerit certuz
esse in celo diffinitum locum vbi beati euo sem-
piterno fruantur. Et Lucretius de quo refert
Lactantius. li. vij. Cedit idem retro d terra qd
fuit ante in terrā. Sed qd missum est ex etheris
ozis. Id rursus celi fulgentia templa receptāt.
Cōueniūt itaq; in hoc omnes viri sapientes q

beati habitant in celo. Theologi vo explicant
illud fore celū empirreum. qd fm Tho. j. parte
q. lxvj. dicitur empirreū. i. igneum non ab ardore
sed a splendore. Qualif vo accedit ad leticiam
sanctorum esse in celo satis cōstare pōt ex his q
dicūt in smone de aie rōnalis admirandis p're
rogatiuis. Igit dicere possumus cuz ppheta.
Beati qui habitant in domo tua dñe i secula se-
culozū laudabunt te. Ibi erit ex omni pte qui-
es et delectatio. et sancti omēs etna pace fruet.
Ad quaz nos pducatur dei et v'ginis filius iesus
x'ps qui viuit et regit in secula seculozū Amen.

Sermo vicesimustertius d' eximia
nobilitate et pstantia aie rōnal'tā cor-
pori vnite qz a corpore sepate.

Ecce omnes ani-

e me mee sunt. Dei viuentis vba sūt
ista originaliter Ezechiel. xvij. ca.
Volendū pfecto est de multitudine hominum
pereuntiu. qui cōcupiscentias prauas i sequen-
tes. virtutibus ieiuni omni vicioz' f'pitudini se
se dederūt. Hi equidem obliti excellētie ac dig-
nitat' aiarum suarū defluūt luxuria. et delicate
atq; molliter viuunt abhorrentq; paritatem.
cōtinentiam. sobrietatem. et qd ē quod viros
bonos deceat. Fidei vero documenta irrident.
doctrinam euangelicā spernūt. de regno celozū
rum desperant. negant atq; penas inferni. Ta-
libus autem erroribus inuoluuntur. quoniam
de anima rōnali minus bene sentiunt. qñq; af-
firmantes animas nō reperiri. Aliqñ et illas nō
multe nobilitatis fore suadentes. Interdū vo
et eas cū suis corporibus improbe satis cōten-
dentes corrumpi. Quos qd aliud dixerim nisi
pecora imundissima atq; indomitas feras imo
qbuscūq; beluis imanissimis deteriores. Inqñ
enim David in psal. Homo cuz in honore esset
non intellexit cōparatus est iumentis insipienti-
bus et similis factus est illis. Nam sūmus ille
pater qui sapientia sua condidit omnia. minuit
hominē paulominus ab angelis. coronans glo-
rie et honore dum intellectiuā animā illi dedit.
q dere vt aperiant' mentes cunctorū ad anime
verissimam cognitōnez illamq; vnusquisq; stu-
deat bonis et sancti moribus exornare. decreui
in presenti smone de ipsa anima verba facere.
de qua tria mysteria pponimus cōtemplāda.

Primū d' diffinitionis.

Scdm productionis.

Tertium separationis.

Quid sit aia que nō ē corp' nec ex se
mie causata. et que vna sola ē i hoie.

Capitulū. j.